Aanpak loodverontreinigingen in de bodem Amsterdam, afstemming woningbouwcorporaties

Inleiding
Met deze notitie infomeren wij u over de wijzigingen in het bodembeleid en de wijksgewijze aanpak waarmee bewoners de mogelijkheid krijgen om inzicht te krijgen in het gehalte met bodemlood in de tuinen.
De aanpak is ook van toepassing op bewoners van woningen van woningbouwcorporaties en daarom stemmen we graag het een en ander met u af.

Achtergronden aanscherping loodnormering bodem
De laatste paar jaar is duidelijk geworden dat bodemverontreiniging met lood een groter gezondheidsrisico[1][2] vormt dan vroeger werd gedacht. Een groot deel van de vooroorlogse stad is verontreinigd met lood in concentraties die hoger zijn dan wenselijk. Bij blootstelling van jonge kinderen tot 6 jaar aan lood wordt de hersenontwikkeling beïnvloed. Dit kan tot een IQ-verlies leiden van enkele punten.

Lood vormt een risico voor jonge kinderen. Daarom ligt de focus op plaatsen waar kinderen spelen en waar hoge loodgehalten in de bodem voorkomen. De overheid heeft een onderzoek laten uitvoeren naar de meest doelmatige aanpak van de loodverontreiniging (MKBA) en dat onderzoek geeft aan dat maatregelen op locaties met het gevoeligste bodemgebruik het meest zinvol is. In de praktijk zijn dat kinderspeelplaatsen en de particuliere tuinen van woningen. Daarom richt het loodbeleid van Amsterdam[3] zich primair op deze bodemfuncties.

Meer informatie hierover vind u in de genoemde literatuur en op de websites van de GGD, de OD en de gemeente Amsterdam

Publieksvoorlichting
Het is belangrijk dat alle inwoners van Amsterdam op de hoogte zijn van de gezondheidsrisico's van lood in de bodem. De risico's zijn namelijk op een simpele manier weg te nemen door maatregelen die ouders of verzorgers en de kinderen zelf kunnen nemen. Denk hierbij aan normale hygiënische maatregelen als handen wassen, voeten vegen en stofzuigen of aan kleine aanpassingen in de tuin zoals het plaatsen van een zandbak met schoon zand (zie folder let op lood). Vanwege de hernieuwde inzichten over het risico van lood voor kinderen hebben de GGD Amsterdam, de Omgevingsdienst NZKG en de Gemeente Amsterdam hun communicatie over lood sinds 2016 geïntensiveerd.

Wijkgerichte aanpak met Loodconsulent
De ervaring leert dat zeer weinig mensen op de hoogte zijn van de risico's van bodemlood voor hun kinderen of weten wat ze kunnen doen om de risico's weg te nemen. De problematiek is belangrijk genoeg om de aandacht en respons te verhogen en daarmee de blootstellingsrisico's te verlagen. De gemeente Amsterdam start vanaf 2020 met een wijkgerichte aanpak. In de

[1] Lood in bodem, Aanvullend advies met informatie voor GGD-adviseurs gezondheid en milieu, GGD GHOR Nederland, 29 januari 2016
[2] Diffuse loodverontreiniging in de bodem, Advies voor een gemeenschappelijk beleidskader, RIVM, rapport 2015-0204, 2015
[3] Nota bodembeheer Gemeente Amsterdam, Beleidskader voor grondverzet en bodemsanering, Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, 21 november 2019

Staatsliedenbuurt wordt gestart met de pilot. De wijkgerichte aanpak is grotendeels gericht op bewustwording waarbij mensen worden geholpen om maatregelen te nemen om blootstelling tegen te gaan.

Alle bewoners met tuinen binnen het pilotgebied krijgen een brief waarin de loodproblematiek onder de aandacht wordt gebracht en waarin de mogelijkheid wordt geboden om een afspraak te maken met de loodconsulent. Indien de bewoners nog vragen hebben kunnen zij naar een inloopavond komen om eventueel aanvullende vragen te stellen over het lood. Indien mogelijk worden deze inloopavonden gecombineerd met andere thema's, zoals bijvoorbeeld loden drinkwaterleidingen of rainproof maken van de tuinen. Hiermee hopen wij een zo hoog mogelijk opkomst te bereiken.

Als bewoners willen weten hoe het met lood in hun tuin gesteld is, kunnen ze de loodconsulent van de gemeente inschakelen door een afspraak te maken via lood@amsterdam.nl. Met een speciaal meetapparaat (XRF-meter) voert de loodconsulent een risicocheck uit, waarbij de bovenste 0,2 meter van de tuin wordt gecontroleerd op lood. Ook wordt de inrichting en het gebruik van de tuin beoordeeld, waarbij de mate van verharding een rol speelt en het gegeven of er kinderen in de tuin spelen. De loodconsulent maakt een verslag van de risicocheck en brengt een advies uit. De bewoner ontvangt een exemplaar van het verslag en kan daarmee besluiten of hij overgaat tot het nemen van maatregelen (bij verhoogde loodgehalten) of dat hij de gebruiksadviezen in acht neemt.

Afstemming met woningbouwcorporaties
Met deze aanpak worden ook bewoners van woningen van woningbouwcorporaties benaderd. Het is mogelijk dat uit ons bezoek blijkt dat de tuinen verontreinigd zijn. Hoewel onze voorlichting vooral gericht zal zijn op maatregelen die mensen zelf kunnen treffen om risico's weg te nemen, is het niet uitgesloten dat de bewoners de verhuurders benaderen. We vinden het daarom belangrijk dat de woningbouwcorporaties instemmen met onze aanpak.

Hoewel de risico's weggenomen kunnen worden door eenvoudige maatregelen kan een bodemsanering in de tuinen kan onder bepaalde omstandigheden een goede en doelmatige oplossing zijn. Als de bodemsanering bijvoorbeeld wordt uitgevoerd in combinatie met een grootschalige renovatie, zullen de kosten (veel) lager zijn. Wij bevelen dan ook aan om bij renovatie van bouwblokken de tuinen te onderzoeken op lood en een sanering te overwegen. Wij kunnen u ondersteunen bij de besluitvorming hierover.

Bespreekpunten;

We willen graag de volgende onderwerpen met u bespreken:

- Kunt u instemmen met het voornemen van de gemeente Amsterdam om bewoners te benaderen voor het informeren betreffende lood in de grond?
- Welke informatie en communicatiebehoefte heeft u bij de voorbereiding van de inloopavonden en het uitvoeren van de tuinbezoeken.
- Hoe gaat uw organisatie nu om met bestaande tuinen bij grote renovaties. Heeft u behoefte aan ondersteuning en advies over tuinsaneringen